

Анонимизиран текст

C-265/23 - 1

Дело C-265/23 [Волиева]¹

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

25 април 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

Окръжен съд – Сливен (България)

Дата на акта за преюдициално запитване:

12 април 2023 г.

Наказателно производство срещу:

DM

AV

WO

AQ

Вписано в регистъра на	Съда под №	1255 347
Люксембург, дата:	26. 05. 2023	
За Секретар, по пълномощие		Радостина Стефанова-Калинкова
Факс / E-mail:	1	
Подадено на:	25.05.23	Администратор

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 155

гр. Сливен, 12.04.2023 г.

ОКРЪЖЕН СЪД - СЛИВЕН [OMISSIS]

[OMISSIS] като разгледа [OMISSIS] наказателно дело от общ характер № 20232200200039 по описа за 2023 година

¹ Името на настоящото дело е измислено. То не съвпада с истинското име на нито едно от страните в производството.

- 1 Производството е по реда на чл. 485 и следващите от Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) във връзка с член 267 ал.3 от Договора за функциониране на Европейския съюз (ДФЕС).
- 2 Производството по НОХД № 39/2023г. по описа на Окръжен съд гр. Сливен е образувано по повод внесен обвинителен акт от Специализирана прокуратура - закрыта, с обвинение за извършено престъпление:
 - по чл.321 ал.3 предл.2 и предл.4 т.2, вр.ал.2 от НК и по чл.301 ал.1, вр.чл.20 ал.2, вр.ал.1, вр.чл.26 ал.1 от НК – за подсъдимата DM;
 - по чл.321 ал.3 предл.2 и предл.4 т.2, вр.ал.2 от НК и по чл.301 ал.1, вр.чл.20 ал.2, вр.ал.1, вр.чл.26 ал.1 от НК – за подсъдимата AV;
 - по чл.321 ал.3 предл.2 и предл.4 т.2, вр.ал.2 от НК и по чл.301 ал.1, вр.чл.20 ал.2, вр.ал.1, вр.чл.26 ал.1 от НК – за подсъдимата WO;
 - по чл.321 ал.3 предл.2 и предл.4 т.2, вр.ал.2 от НК и по чл.301 ал.1, вр.чл.20 ал.4, вр.ал.1, вр.чл.26 ал.1 от НК – за подсъдимата AQ.
- 3 [OMISSIS].
- 4 [OMISSIS].
- 5 [OMISSIS].
- 6 [OMISSIS].
- 7 [OMISSIS].
- 8 [OMISSIS].
- 9 [OMISSIS].
- 10 [OMISSIS] [Текстът на точки 3—10 е възпроизведен по-подробно в точки 23—39 по-долу].
- 11 Настоящият състав на съда изпитва съмнения относно наказателната отговорност на подс. DM и в частност дали наказателното производство спрямо нея следва да бъде прекратено, дали националният закон, отменящ правото на обвиняемото лице наказателното производство спрямо него да бъде прекратено, отговаря на изискванията на Рамково решение 2008/841/ПВР на Съвета от 24.10.2008 г. относно борбата с организираната престъпност.
- 12 Поради това настоящият съдебен състав на Окръжен съд Сливен счита за уместно да отправи до Съда на Европейския съюз преюдициално запитване за тълкуването на посочения акт на ЕС. По тези съображения, съдът формулира съдържанието на преюдициалното запитване, както следва:

СТРАНИ ПО ДЕЛОТО

- 13 Обвинител: Специализирана прокуратура – закрыта, Окръжна прокуратура Сливен.
- 14 Подсъдими: DM, AV, WO и AQ.
- 15 Защитници: [OMISSIS].

ПРЕДМЕТ НА ГЛАВНОТО ПРОИЗВОДСТВО

- 16 Главното производство по делото е по реда на чл.247 и сл. от НПК и е образувано по обвинителен акт, внесен от СП – закрыта в СпНС – закрыт на 07.07.2022 г., досъдебно производство (ДП) № 349БОП/2015 г. по описа на СБОП Стара Загора, прокурорска преписка № 205/2013 г. по описа на СП, по обвинението на DM за деяния по чл.321 ал.3 предл.2 и предл.4 т.2, вр.ал.2 от НК и по чл.301 ал.1, вр.чл.20 ал.2, вр.ал.1, вр.чл.26 ал.1 от НК; по обвинението на AV за деяния по чл.321 ал.3 предл.2 и предл.4 т.2, вр.ал.2 от НК и по чл.301 ал.1, вр.чл.20 ал.2, вр.ал.1, вр.чл.26 ал.1 от НК; обвинението на WO за деяния по чл.321 ал.3 предл.2 и предл.4 т.2, вр.ал.2 от НК и по чл.301 ал.1, вр.чл.20 ал.2, вр.ал.1, вр.чл.26 ал.1 от НК; по обвинението на AQ за деяния по чл.321 ал.3 предл.2 и предл.4 т.2, вр.ал.2 от НК и по чл.301 ал.1, вр.чл.20 ал.4, вр.ал.1, вр.чл.26 ал.1 от НК.
- 17 [OMISSIS].
- 18 [OMISSIS].
- 19 [OMISSIS].
- 20 [OMISSIS].
- 21 [OMISSIS].
- 22 [OMISSIS] [Текстът на точки 17—22 е възпроизведен по-подробно в точки 40—44 по-долу].

ФАКТИТЕ ПО ДЕЛОТО

- 23 На 05.07.2013 г. с постановление на разследващ орган пет лица, измежду които лицето DM, са привлечени в качеството на обвиняеми за извършването на престъпления по чл.321 ал.3, вр. ал.2 от НК (участие в организирана престъпна група) и по чл.301 ал.1 от НК (подкуп).
- 24 Поради прекомерна продължителност на досъдебното производство, на 31.08.2015 г. обвиняемата DM подава молба до СпНС, с искане делото да бъде разгледано от съда по реда на действащата към този момент разпоредба на чл.368 ал.1 от НПК.

- 25 С определение от 30.09.2015 г. по НЧД № 1130/2015 г. по описа на СпНС, съдът на основание чл.369 ал.1 от НПК, в действащата към този момент редакция, връща ДП 379/2013 г. по описа на ОДМВР Стара Загора, пр.пр.№ 205/2013г. по описа на СП, като дава възможност на СП в тримесечен срок да го внесе за разглеждане в съда с обвинителен акт, с предложение за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание или със споразумение за решаване на делото, или да прекрати наказателното производство, като уведоми за това съда.
- 26 На 08.01.2016 г. СП внася делото за разглеждане с обвинителен акт в съда спрямо четири обвиняеми лица, включително и обвиняемата ДМ, по обвинение за престъпления по чл.321 ал.3 предл.2 и предл.4 т.2, вр. ал.2 от НК и по чл.301 ал.1, вр. чл.20 ал.2, вр. чл.26 ал.1 от НК.
- 27 Образувано е НОХД № 39/2016 г. по описа на СпНС.
- 28 На 03.02.2016 г., на основание чл.249 ал.2, вр. чл.248 ал.2 т.3 от НПК, в действащата към този момент редакция, съдията-докладчик с разпореждане от същата дата, прекратява съдебното производство по делото поради допуснати отстраними съществени нарушения на процесуалните правила и връща делото на прокурора [за отстраняването им]. На основание чл.369 ал.3 от НПК, в редакцията му преди измененията от 05.11.2017 г., на СП е предоставен едномесечен срок за отстраняване на допуснатите процесуални нарушения и внасянето на делото в съда по отношение на обвинението спрямо подсъдимата ДМ за престъпления по чл.321 ал.3, вр. ал.2 от НК и по чл.301 ал.1, вр. чл.26 ал.1, вр. чл.20 ал.2 от НК.
- 29 В рамките на определения едномесечен срок е изготвен нов обвинителен акт и на 22.03.2016 г. СП го внася в съда.
- 30 Образувано е НОХД № 813/2016 г. по описа на СпНС. Съдията-докладчик не констатира отстраними съществени нарушения на процесуалните правила, допуснати в хода на досъдебното производство, поради което насрочва делото за разглеждане в открито съдебно заседание, с призоваване на страните.
- 31 С молба вх.№ 3250/05.04.2016 г. и възражение вх.№ 3601/13.04.2016 г. (имащо характер на молба), подсъдимата ДМ прави искане до съдебния състав, разглеждащ НОХД № 813/2016 г. по описа на СпНС, да прекрати изцяло наказателното производство спрямо нея по реда на чл.369 ал.4 предл.3 от НПК, в редакцията му преди измененията от 05.11.2017 г., поради допуснати нови нарушения на процесуалните правила в хода на досъдебното производство.
- 32 Защитниците на подсъдимата ДМ отправят същите искания в съдебни заседания, проведени на 25.05.2016 г. и на 27.06.2016 г. Съдът, с нарочни протоколни определения, оставя тези искания без уважение, предвид

обстоятелството, че според съда обвинителният акт отговаря на изискванията на чл.246 от НПК.

- 33 На 05.11.2017 г. влизат в сила изменения на Глава XXVI от НПК, с които е премахната възможността за прекратяване на наказателното производство в случай на прекомерна продължителност на досъдебното производство или при допуснати съществени нарушения на процесуалните правила по време на досъдебното производство.
- 34 По НОХД № 813/2016 г. по описа на СпНС са проведени открити съдебни заседания в продължение на повече от три години и половина (делото е образувано на 23.03.2016 г. и е приключило с постановена присъда на 19.11.2019 г.).
- 35 С Присъда № 51/19.11.2019 г. по НОХД № 813/2016 г. на СпНС, съдът признава подсъдимата ДМ за виновна в извършването на престъпления по чл.321 ал.3 т.2, вр. ал.2 от НК и по чл.301 ал.1, вр. чл.26 ал.1, вр. чл.20 ал.2 от НК (по които са ѝ повдигнати и предявени обвинения) и я осъжда на наказание лишаване от свобода, налага ѝ парична глоба, както и я лишава от права, свързани със заеманата от нея длъжност.
- 36 Присъдата е протестирана и обжалвана пред АСпНС. По този повод е образувано ВНОХД № 297/2020г. по описа на АСпНС.
- 37 С Решение № 260006/09.11.2020 г. по ВНОХД № 297/2020 г. по описа на АСпНС, съдът отменя изцяло постановената по НОХД № 813/2016 г. присъда и връща делото за ново разглеждане на първоинстанционния съд - СпНС, поради допуснати отстраними съществени нарушения на процесуалните правила, представляващи несъответствие на обвинителния акт от 22.03.2016 г. с изискванията на разпоредбата на чл.246 от НПК.
- 38 След връщането на делото, в СпНС е образувано НОХД № 3349/2020 г. по описа на съда.
- 39 На 03.02.2021 г. с протоколно определение по НОХД № 3349/2020 г. по описа на СпНС, при разглеждане и произнасяне на съда по въпросите по чл.248 ал.1 от НПК, съдът прекратява съдебно производство и връща делото на прокурора за отстраняване на допуснатите, в хода на ДП при изготвяне на обвинителния акт, съществени нарушения на процесуалните правила, констатирани и подробно посочени в решението на АСпНС.
- 40 На 07.07.2022 г. СП внася нов обвинителен акт спрямо обвиняемата ДМ и останалите трима обвиняеми. Образувано е НОХД № 2079/2022 г. по описа на СпНС.
- 41 С Разпореждане № 1570/15.07.2022 г. по НОХД № 2079/2022 г. по описа на СпНС, съдията-докладчик е прекратил образуваното производство пред СпНС и на основание разпоредбата на § 49 от Преходните и заключителни

разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт, обн. ДВ, бр.32 от 26.04.2022 г., влязъл в сила на 28.07.2022 г., е изпратил делото на Окръжен съд Стара Загора, по подсъдност.

- 42 В ОС Стара Загора е образувано НОХД № 665/2022г. по описа на съда, по което всички съдии са си направили отвод. С разпореждане от 21.12.2022 г. съдебното производство по НОХД № 665/2022г. по описа на съда е прекратено.
- 43 Делото е изпратено на ВКС за определяне на друг, еднакъв по степен съд, който да го разгледа, с оглед разпоредбата на чл.43 т.3 от НПК, тъй като съдът, на който делото е подсъдно – ОС Стара Загора, не може да образува състав. С Определение № 27/17.01.2023 г. по КНЧД № 2/2023 г. по описа на ВКС, делото е изпратено за разглеждане от Окръжен съд гр. Сливен.
- 44 В Окръжен съд гр. Сливен е образувано НОХД № 39/2023 г. по описа на съда. По делото защитник на подсъдимата ДМ поставя въпроса за прекратяване на наказателното производство спрямо нея и депозира молба до съдебния състав за отправяне на преюдициално запитване до СЕС.

ОТНОСИМИ ПРАВНИ НОРМИ на БЪЛГАРСКОТО ПРАВО

- 45 *Наказателно-процесуален кодекс, в редакция, действала от 29.04.2006 г. до 28.05.2010 г.*

Правомощия на въззивния съд

Чл.334. Въззивният съд може:

...

4. да отмени присъдата и да прекрати наказателното производство в случаите по чл.24 ал.1 т.2-8а и т.10 и ал.5, както и когато първоинстанционният съд не е упражнил правомощията си по чл.369 ал.4.

Глава двадесет и шеста

РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ДЕЛОТО В СЪДА ПО ИСКАНЕ НА ОБВИНЯЕМИЯ

Искане на обвиняемия до съда

Чл.368. (1) Ако в досъдебното производство от привличането на определено лице като обвиняем за тежко престъпление са изтекли повече от две години и повече от една година в останалите случаи, обвиняемият може да поиска делото да бъде разгледано от съда.

(2) В случаите на ал.1 обвиняемият подава молба до съответния първоинстанционен съд, който незабавно изисква делото.

Разглеждане на делото

Чл.369. (1) Съдът се произнася по молбата еднолично в седемдневен срок и когато установи основанията по чл.368 ал.1, връща делото на прокурора, като му дава възможност в двумесечен срок да го внесе за разглеждане в съда с обвинителен акт, е предложение за освобождаване на обвиняемия от наказателна отговорност с налагане на административно наказание или със споразумение за решаване на делото, или да прекрати наказателното производство, като уведоми за това съда.

(2) Ако до изтичане на двумесечния срок прокурорът не осъществи правомощията си по ал.1 или съдът не одобри споразумението за решаване на делото, съдът изисква делото и прекратява наказателното производство еднолично в закрито заседание с определение. След постановяване на определението наказателното производство продължава по отношение на съучастниците, както и по отношение на другите престъпления, за които лицето е привлечено като обвиняем.

(3) Когато прокурорът осъществи правомощията си по ал.1, но на досъдебното производство са допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, съдът еднолично в закрито заседание прекратява съдебното производство и връща делото на прокурора за отстраняване на нарушенията и внасяне на делото в съда в едномесечен срок.

(4) Ако в срока по ал.3 прокурорът не внесе делото за разглеждане в съда или съществени нарушения на процесуалните правила не са отстранени, или са допуснати нови, съдът еднолично в закрито заседание прекратява наказателното производство с определение.

(5) Актовете на съда по ал.2 и 4 са окончателни.

46 *Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (обн. ДВ, бр.32 от 2010 г. в сила от 28.05.2010 г.)*

§ 51. В чл.334 т.4 думите „както и когато първоинстанционният съд не е упражнил правомощията си по чл.369 ал.4“ се заличават.

§ 54. Глава двадесет и шеста с чл.368 и чл.369 се отменя.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 66. (1) Неприклучените съдебни производства по глава двадесет и шеста се довършват по досегашния ред.

47 *Наказателно-процесуален кодекс, в редакция, действала от 13.08.2013 г. до 05.11.2017 г.*

Правомощия на въззивния съд

Чл. 334. Въззивният съд може:

...

4. да отмени присъдата и да прекрати наказателното производство в случаите по чл.24 ал.1 т.2-8а и 10 и ал.5, както и когато първоинстанционният съд не е упражнил правомощията си по чл.369 ал.4.

Глава двадесет и шеста

РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ДЕЛОТО В СЪДА ПО ИСКАНЕ НА ОБВИНЯЕМИЯ

Искане на обвиняемия до съда

Чл. 368. (1) Ако в досъдебното производство от привличането на определено лице като обвиняем за тежко престъпление са изтекли повече от две години и повече от една година в останалите случаи, обвиняемият може да поиска делото да бъде разгледано от съда, освен когато привличането е за тежко умишлено престъпление, с което е причинена смърт. В тези срокове не се включва времето, през което делото е било в съда или е било спряно на основание чл. 25.

(2) В случаите на ал. 1 обвиняемият подава молба до съответния първоинстанционен съд, който незабавно изисква делото.

Разглеждане на делото

Чл. 369. (1) Съдът се произнася по молбата еднолично в седемдневен срок и когато установи основанията по чл. 368, ал. 1, връща делото на прокурора, като му дава възможност в тримесечен срок да го внесе за разглеждане в съда с обвинителен акт, с предложение за освобождаване на обвиняемия от наказателна отговорност с налагане на административно наказание или със споразумение за решаване на делото, или да прекрати наказателното производство, като уведоми за това съда. В тримесечния срок не се включва срокът по чл. 242, ал. 3.

(2) Ако до изтичане на тримесечния срок прокурорът не осъществи правомощията си по ал. 1 или съдът не одобри споразумението за решаване на делото, съдът изисква делото и прекратява наказателното производство срещу обвиняемия еднолично в закрито заседание с определение. След постановяване на определението наказателното производство продължава по отношение на съучастниците, както и по отношение на другите престъпления, за които лицето е привлечено като обвиняем.

(3) Когато прокурорът осъществи правомощията си по ал. 1, но на досъдебното производство са допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, съдът еднолично в закрито заседание прекратява

съдебното производство и връща делото на прокурора за отстраняване на нарушенията и внасяне на делото в съда в едномесечен срок.

(4) Ако в срока по ал. 3 прокурорът не внесе делото за разглеждане в съда или същественият нарушения на процесуалните правила не са отстранени, или са допуснати нови, съдът еднолично в закрито заседание прекратява наказателното производство срещу обвиняемия с определение.

(5) Актовете на съда по ал. 2 и 4 са окончателни.

48 *Наказателно-процесуален кодекс, в редакция, действаща от 05.11.2017 г.*

Правомощия на въззивния съд

Чл. 334. Въззивният съд може:

...

4. да отмени присъдата и да прекрати наказателното производство в случаите по чл. 24, ал. 1, т. 2 - 8а и 10 и ал. 5.

Глава двадесет и шеста

УСКОРЯВАНЕ НА НАКАЗАТЕЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО

Ускоряване на досъдебното производство

Чл. 368. (1) Ако в досъдебното производство от привличането на определено лице като обвиняем за тежко престъпление са изтекли повече от две години и повече от шест месеца в останалите случаи, обвиняемият, пострадалият и ощетеното юридическо лице могат да направят искане за ускоряване на разследването. В тези срокове не се включва времето, през което делото е било в съда или е било спряно на основание чл. 25.

(2) Искането по ал. 1 се прави чрез прокурора, който е длъжен незабавно да изпрати делото в съда.

(3) Съдът се произнася еднолично в закрито заседание в 15-дневен срок.

Произнасяне на съда. Мерки за ускоряване на наказателното производство

Чл. 369. (1) Съдът се произнася, като преценява фактическата и правната сложност на делото, има ли забавяния при провеждане на дейността по събиране, проверка и оценка на доказателствата и доказателствените средства и причините за това.

(2) Когато констатира неоправдано забавяне, съдът определя подходящ срок за извършване на действията. Определението е окончателно.

(3) Нови искания за ускоряване могат да се правят след изтичането на срока по ал. 2.

Обвинителен акт

Чл. 246. (1) Прокурорът съставя обвинителен акт, когато е убеден, че са събрани необходимите доказателства за разкриване на обективната истина и за повдигане на обвинение пред съда, няма основание за прекратяване или спиране на наказателното производство и не е допуснато съществено нарушение на процесуалните правила, което е отстранимо.

(2) В обстоятелствената част на обвинителния акт се посочват: престъплението, извършено от обвиняемия; времето, мястото и начинът на извършването му; пострадалото лице и размерът на вредите; пълни данни за личността на обвиняемия, налице ли са условията за прилагане на чл. 53 от Наказателния кодекс; обстоятелствата, които отегчават или смекчават отговорността на обвиняемия; доказателствените материали, от които се установяват посочените обстоятелства.

(3) ([OMISSIS]) В заключителната част на обвинителния акт се посочват: данни за самоличността на обвиняемия; правната квалификация на деянието; има ли основание за прилагане на чл. 53 от Наказателния кодекс; има ли основание за трансфер на наказателното производство; датата и мястото на съставянето на обвинителния акт и името и длъжността на съставителя.

(4) ([OMISSIS]) Към обвинителния акт се прилагат: списък на лицата, които трябва да бъдат призовани за съдебното заседание; справка за взетата мярка за неотклонение, в която се посочва датата на задържането на обвиняемия, ако мярката е задържане под стража или домашен арест; справка за документите и веществените материали; справка за направените разноси; справка за взетите мерки за обезпечение; както и справка за настаняването на децата в случаите на чл. 63, ал. 12.

49 ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ДВ, бр. 32 от 2022 г., в сила от 28.07.2022 г.; изм. с Решение № 7 на КС на РБ - бр. 56 от 2022 г.)

§ 43. С влизането в сила на този закон Специализираният наказателен съд, Апелативният специализиран наказателен съд, Специализираната прокуратура и Апелативната специализирана прокуратура се закриват.

...

§ 48. Неприклучилите до влизането в сила на този закон досъдебни производства и преписки в Специализираната прокуратура се изпращат на

съответните прокуратури по компетентност в 7-дневен срок от влизането в сила на този закон.

§ 49. Първоинстанционните наказателни дела пред Специализирания наказателен съд, по които до влизането в сила на този закон не е проведено разпоредително заседание, се изпращат по подсъдност на съответните съдилища в 7-дневен срок от влизането в сила на този закон.

§ 50. (1) С влизането в сила на този закон първоинстанционните наказателни дела пред Специализирания наказателен съд, по които е проведено разпоредително заседание, стават подсъдни на Софийския градски съд и разглеждането им продължава от съдебния състав, провел заседанието.

(2) Съдиите от съдебните състави, които не са преназначени в Софийския градски съд, се командироваат за участие в разглеждането на делата до приключването на производствата по тях.

(3) Съдиите от съдебния състав, разгледали първоинстанционните наказателни дела, по които е постановена присъда, когато не са преназначени в Софийския градски съд, се командироваат за обявяване на мотивите към присъдата.

(4) В случаите по ал. 2 и 3 чл. 227, ал. 1 не се прилага.

§ 51. Неприклучилите до влизането в сила на този закон производства пред Апелативния специализиран наказателен съд, по които не е проведено разпоредително заседание, се изпращат по подсъдност на съответните апелативни съдилища в 7-дневен срок от влизането в сила на този закон.

§ 52. (1) Неприклучилите до влизането в сила на този закон производства пред Апелативния специализиран наказателен съд, по които е проведено разпоредително заседание, стават подсъдни на Софийския апелативен съд и разглеждането им продължава от съдебния състав, провел заседанието.

(2) Съдиите от съдебните състави, които не са преназначени в Софийския апелативен съд, се командироваат за участие в разглеждането на делата до приключване на производствата по тях. В тези случаи чл. 227, ал. 1 не се прилага.

§ 53. Съдиите от съдебния състав, разгледали въззивните дела, по които е постановена присъда или са обявени за решаване, които не са преназначени в Софийския апелативен съд, се командироваат за обявяването на мотивите към присъдата или за произнасяне и обявяване на решението по делото. В този случай чл. 227, ал. 1 не се прилага.

...

§ 59. (1) Софийският градски съд е правоприемник на активите, пасивите, правата и задълженията на Специализирания наказателен съд.

(2) Софийският апелативен съд е правоприемник на активите, пасивите, правата и задълженията на Апелативния специализиран наказателен съд.

50 НАКАЗАТЕЛЕН КОДЕКС

Раздел III

Съучастие

Чл. 20. (1) Съучастници в извършването на умишлено престъпление са извършителите, подбудителите и помагачите.

(2) Извършител е този, който участва в самото изпълнение на престъплението.

(3) Подбудител е този, който умишлено е склонил другото да извърши престъплението.

(4) Помагач е този, който умишлено е улеснил извършването на престъплението чрез съвети, разяснения, обещание да се даде помощ след деянието, отстраняване на спънки, набавяне на средства или по друг начин.

Раздел IV

Множество престъпления

...

Чл. 26. ([OMISSIS]) (1) Разпоредбите на чл. 23 - 25 не се прилагат в случаите на продължавано престъпление - когато две или повече деяния, които осъществяват поотделно един или различни състави на едно и също престъпление, са извършени през непродължителни периоди от време, при една и съща обстановка и при еднородност на вината, при което последващите се явяват от обективна и субективна страна продължение на предшестващите.

(2) При продължаваното престъпление деецът се наказва съобразно включените в него деяния, взети в тяхната съвкупност, и с причинения от тях общ престъпен резултат.

(3) Когато отделните деяния осъществяват различни състави, продължаваното престъпление се наказва по по-тежкия от тях, като се вземат предвид значението на деянията, извършени при квалифициращи обстоятелства, и на самите квалифициращи обстоятелства за цялостната престъпна дейност.

(4) Когато квалифициращите обстоятелства не се отразяват значително върху тежестта на цялостната престъпна дейност, последната се подвежда по по-лекия състав, като квалифициращите обстоятелства се вземат предвид при определяне на наказанието.

(5) Когато някои от деянията са довършени, а други представляват опит и довършените деяния не се отразяват значително върху характера на цялостната престъпна дейност, на дееца се налага наказание като за опит.

(6) Разпоредбите на този член не се прилагат по отношение на престъпление против личността на различни граждани и за престъпления, извършени след внасянето на обвинителния акт за тях в съда, както и за престъпления, извършени преди внасянето на обвинителния акт, но невключени в него.

Раздел IV

Подкуп

Чл. 301. (1) ([OMISSIS]) Длъжностно лице, което поиска или приеме дар или каквато и да е облага, която не му се следва, или приеме предложение или обещание за дар или облага, за да извърши или да не извърши действие по служба или загдето е извършило или не е извършило такова действие, се наказва за подкуп с лишаване от свобода до шест години и глоба до пет хиляди лева.

(2) ([OMISSIS]) Ако длъжностното лице е извършило някое от деянията по ал. 1, за да наруши или загдето е нарушило службата си, когато това нарушение не съставлява престъпление, наказанието е лишаване от свобода до осем години и глоба до десет хиляди лева.

(3) ([OMISSIS]) Ако длъжностното лице е извършило някое от деянията по ал. 1, за да извърши или загдето е извършило друго престъпление във връзка със службата, наказанието е лишаване от свобода до десет години и глоба до петнадесет хиляди лева.

(4) ([OMISSIS]) В случаите по предходните алинеи съдът постановява и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, точки 6 и 7.

(5) ([OMISSIS]) Наказанието по ал. 1 се налага и на чуждо длъжностно лице, което поиска или приеме подкуп или приеме предложение или обещание за подкуп.

Чл. 321. (1) ([OMISSIS]) Който образува или ръководи организирана престъпна група, се наказва с лишаване от свобода от три до десет години.

(2) ([OMISSIS]) Който участва в такава група, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години.

(3) ([OMISSIS]) Когато групата е въоръжена или създадена с користна цел или с цел да върши престъпления по чл. 142, чл. 142а, чл. 143а, чл. 243, 244, 253, 280, 337, чл. 339, ал. 1 - 4, чл. 354а, ал. 1 и 2 и чл. 354б, ал. 1 - 4 или в нея участва длъжностно лице, наказанието е:

1. по ал. 1 - лишаване от свобода от пет до петнадесет години;
2. по ал. 2 - лишаване от свобода от три до десет години.

(4) ([OMISSIS]) Не се наказва участник в групата, ако доброволно се предаде на органите на властта и разкрие всичко, което му е известно за групата, преди да е извършено от него или от нея престъпление.

(5) ([OMISSIS]) Участник в групата, който доброволно се предаде на органите на властта, разкрие всичко, което му е известно за групата и по този начин съществено улесни разкриването и доказването на извършени от нея престъпления, се наказва при условията на чл. 55.

(6) ([OMISSIS]) Който се сговори с едно или повече лица да върши в страната или чужбина престъпления, за които е предвидено наказание лишаване от свобода повече от три години и чрез които се цели да се набави имотна облага или да се упражни противозаконно влияние върху дейността на орган на властта или местното самоуправление, се наказва лишаване от свобода до шест години.

ПРИЛОЖИМИ НОРМИ ОТ ПРАВОТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И МЕЖДУНАРОДНОТО ПРАВО

51 Договор за Европейския съюз

Член 19

1. Съдът на Европейския съюз се състои от Съд, Общ съд и специализирани съдилища. Той осигурява спазването на правото при тълкуването и прилагането на Договорите.

Държавите членки установяват правните средства, необходими за осигуряването на ефективна правна защита в областите, обхванати от правото на Съюза.

...

3. Съдът на Европейския съюз се произнася в съответствие с Договорите:

а) по искове, подадени от държава членка, от институция или от физическо или юридическо лице;

б) с преюдициални заключения, по искане на националните юрисдикции, относно тълкуването на правото на Съюза или относно действителността на актове, приети от институциите;

в) в другите случаи, предвидени в Договорите.

52 *Договор за функционирането на Европейския съюз*

Чл. 267 (предишен член 234 от ДЕО)

Съдът на Европейския съюз е компетентен да се произнася преюдициално относно:

а) тълкуването на настоящия договор;

б) валидността и тълкуването на актовете на институциите, органите, службите или агенциите на Съюза.

Когато такъв въпрос бъде повдигнат пред юрисдикция в държава членка, тази юрисдикция би могла, ако счита, че по този въпрос е необходимо решение, за да бъде постановено нейното решение, да поиска от Съда на Европейския съюз да се произнесе.

Когато такъв въпрос е повдигнат по всящо дело пред национална юрисдикция на дадена държава, чиито решения не подлежат на обжалване съгласно националното право, тази юрисдикция е длъжна да сезира Съда на Европейския съюз.

Ако такъв въпрос бъде повдигнат по всящо дело пред национален съдебен орган във връзка със задържано лице, Съдът на Европейския съюз се произнася в най-кратък срок.

53 *Харта за основните права на Европейския съюз*

Член 47

Право на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес

Всеки, чиито права и свободи, гарантирани от правото на Съюза, са били нарушени, има право на ефективни правни средства за защита пред съд в съответствие с предвидените в настоящия член условия.

Всеки има право неговото дело да бъде гледано справедливо и публично в разумен срок от независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон. Всеки има възможността да бъде съветван, защитаван и представляван.

Член 48

Презумпция за невиновност и право на защита

1. Всеки обвиняем се счита за невинен до установяване на вината му в съответствие със закона.
2. На всеки обвиняем се гарантира зачитане на правото на защита.

Член 52

Обхват и тълкуване на правата и принципите

1. Всяко ограничаване на упражняването на правата и свободите, признати от настоящата Харта, трябва да бъде предвидено в закон и да зачита основното съдържание на същите права и свободи. При спазване на принципа на пропорционалност ограничения могат да бъдат налагани, само ако са необходими и ако действително отговарят на признати от Съюза цели от общ интерес или на необходимостта да се защитят правата и свободите на други хора.

54 *Европейска конвенция за защита правата на човека и основните свободи*

Член 6

Право на справедлив съдебен процес

1. Всяко лице при определянето на неговите граждански права и задължения или при наличието на каквото и да е наказателно обвинение срещу него има право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок от независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона. Съдебното решение се обявява публично, но пресата и публиката могат да бъдат отстранявани по време на целия или на част от съдебния процес в интерес на нравствеността, обществената и националната сигурност в едно демократично общество, когато това се изисква от интересите на непълнолетните лица или за защита на личния живот на страните по делото или ако съдът счита това за извънредно необходимо в случаите, в които поради специални обстоятелства публичността би нанесла вреда на интересите на правосъдието.

2. Всяко лице, обвинено в криминално престъпление, се счита за невинно до доказване на вината му в съответствие със закона.

3. Всяко лице, обвинено в криминално престъпление, има в частност следните права:

- а) да бъде незабавно и в подробности информирано за характера и причините за обвинението срещу него на разбираем за него език;

- b) да има достатъчно време и възможности за подготовка на своята защита;
- c) да се защитава лично или да ползва адвокат по свой избор; ако не разполага със средства за заплащане на адвокат, да му бъде предоставена безплатно служебна защита, когато го изискват интересите на правосъдието;
- d) да участва в разпита или да изисква разпит на свидетелите на обвинението и да изисква призоваването и разпитът на свидетелите на защитата да се извършват при същите условия, както на свидетелите на обвинението;
- e) да ползва безплатно услугите на преводач, ако не разбира или не говори езика, използван в съда.

55 *РАМКОВО РЕШЕНИЕ 2008/841/ПВР на Съвета от 24.10.2008 година относно борбата с организираната престъпност*

Член 4

Особени обстоятелства

Всяка от държавите членки може да вземе необходимите мерки, за да гарантира, че наказанията, посочени в член 3, могат да бъдат намалени или че на нарушителя може да не бъде наложено наказание, ако той например:

- a) се откаже от престъпната дейност; и
- b) предостави на административните или съдебните органи информация, която при други условия те не биха могли да получат, като им помага да:
 - i) предотвратят, прекратят или ограничат последиците от престъплението;
 - ii) идентифицират или да подведат под отговорност другите нарушители;
 - iii) открият доказателства;

...

56 *ДИРЕКТИВА 2012/13/ЕС на ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 22 май 2012 г. относно правото на информация в наказателното производство*

Съображения 10,14, 27, 28 и 41:

(10) Общите минимални правила следва да доведат до увеличаване на доверието в наказателноправните системи на всички държави членки, което от своя страна следва да доведе до по-ефикасно съдебно сътрудничество в

условията на взаимно доверие. Такива общи минимални правила следва да бъдат установени в областта на информацията в наказателното производство.

(14) С настоящата директива се предвиждат общи минимални стандарти в областта на информацията за обвинението, която следва да се предостави на лица, заподозрени или обвинени в извършването на престъпление, с цел повишаване на взаимното доверие между държавите членки. Настоящата директива се основава на правата, предвидени в Хартата, и по-специално членове 47 и 48 от нея, като се основава на член 6 от ЕКПЧ, така както се тълкува от Европейския съд по правата на човека.

(27) На лица, обвинени в извършването на престъпление, следва да се предостави цялата информация относно обвинението, необходима, за да могат те да подготвят защитата си и за да се гарантира справедливостта на производството.

(28) На заподозрените лица или на обвиняемите се предоставя незабавно информация относно престъпното деяние, в извършването на което лицето е заподозряно или обвинено, като това става не по-късно от техния първи разпит в наказателното производство от полицията или от друг компетентен орган, без да се нарушава ходът на текущи разследвания. Описание на фактите, включително, ако са известни, времето и мястото, свързани с престъпното деяние, в извършването на което лицето е заподозряно или обвинено, както и евентуалната правна квалификация на предполагаемото престъпление, следва да се предоставя с достатъчно подробности, като се отчита стадият, на който се намира наказателното производство, когато подобно описание се дава, за да се гарантира справедливостта на производството и да се позволи ефективно упражняване на правото на защита.

(41) По-специално, с настоящата директива се цели насърчаване на правото на справедлив съдебен процес и правото на защита.

ОТНОСИМА СЪДЕБНА ПРАКТИКА

Съдът на ЕС

57 РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав) от 5 юни 2018 г. по дело С-612/15

Европейският съд по правата на човека

58 Решение на ЕСПЧ, постановено на 10.05.2011 г. по дело „Димитров и Хамънов срещу България“ (жалби № 48059/06 и 2708/09), ведно с Приложение № 1, съдържащо списък от 81 решения срещу България, по които ЕСПЧ е установил нарушение на изискването за разумен срок във връзка с постановяването на решения по образувано наказателно производство срещу жалбоподателите, и Приложение № 2, съдържащо

списък от 41 жалби относно твърдени нарушения на изискването за разумен срок във връзка с постановяването на решения по образувано наказателно производство срещу жалбоподателите, които са били заличени от списъка на ЕСПЧ след споразумения за доброволно уреждане на спора или едностранни декларации от правителството.

- 59 Решение на ЕСПЧ, постановено на 10.01.2012 г. по дело „Бисер Костов срещу България“ (жалба № 32662/06).

Българска съдебна практика

- 60 Решение № 7/16.12.2004 г. на Конституционния съд на Република България по КД № 6/2004 г.
- 61 Решение № 8/12.05.1999 г. на Конституционния съд на Република България по КД № 4/1999 г.
- 62 Решение № 12/11.11.2010 г. на Конституционния съд на Република България по КД № 15/2010 г.

МОТИВИ НА ЗАПИТВАЩИЯ СЪД ЗА ОТПРАВЯНЕ НА ЗАПИТВАНЕТО:

- 63 Концепцията на Глава XXVI от НПК, която позволява на обвиняемия да поиска делото му да бъде разгледано в съда или същото да бъде прекратено, е съществувала още в стария НПК (чл.239а). Същата е пренесена и в НПК, обн. ДВ, бр.86 от 28.10.2005 г., в сила от 29.04.2006 г., като е обявена от Конституционния съд на РБ за съответстваща на основния закон на страната.
- 64 Целта на Глава XXVI от НПК е да гарантира провеждането на разследването в разумен срок, като се премахне опасността поради различни причини едно лице да бъде привлечено в качеството на обвиняем и делото да остане в подготвителната фаза на наказателното производство с години, докато обвиняемият търпи всички неблагоприятни последици, следващи от това му качество.
- 65 Въвеждането на възможност обвиняемият да поиска внасяне на делото му в съда не препятства провеждането на задълбочено разследване, защото според чл.219 ал.1 от НПК към привличане на дадено лице като обвиняем се пристъпва като се съберат достатъчно доказателства за виновността му. Поради тази причина един двугодишен срок след образуване на производството пред първата инстанция и едногодишен срок във въззивното производство трябва да бъде достатъчен, за да се съберат останалите доказателства.
- 66 В редакцията на Глава XXVI от НПК от 2006 г., законодателят е предвидил и възможността първоинстанционният съд да не упражни правомощието си по чл.369 ал.4 от НПК да прекрати наказателното производство по делото при определени условия, въпреки че са били налице [;] тогава в този случай

с това правомощие разполага въззивната инстанция, но едва при проверка на присъдата, след проведено цялостно първоинстанционно съдебно производство (арг.чл.334 т.4 от НПК).

- 67 През 2010 г. Глава XXVI от НПК е изцяло отменена по силата на Закон за изменение и допълнение на НПК. Въпреки това, чрез преходна разпоредба в същия закон за неприключилите производства по Глава XXVI от НПК е позволено да се довършат по досегашния ред (т.е. по реда преди отмяната). Последното създава предвидимост и правна сигурност за лицата, иницирали процедурата по разглеждане на делото в съда, съответно им гарантира, че ще могат да реализират правото си наказателното производство спрямо тях да бъде прекратено, ако са налице основанията на чл.369 ал.4 от НПК (обн.,ДВ, бр.86 от 2005 г., в сила от 2006 г., изм.,ДВ, бр.109 от 2008 г., отм., бр.32 от 2010 г.).
- 68 В тази връзка, [в] постановеното на 10.05.2011 г. от ЕСПЧ решение по делото „Димитров и Хамънов срещу България“, в пунктове 92 и 119 съдът признава, че отменената Глава XXVI от НПК е била единственото правно средство, което ЕСПЧ намира, в определени ситуации, за ефективно във връзка с продължителността на наказателното производство в България, доколкото би могло да има ускоряваща функция – да ускори разглеждането на делото от съда или компенсаторна функция – да доведе до прекратяване на производството. В решението ЕСПЧ приема, че България в срок от 12 месеца от датата на влизане в сила на решението трябва да въведе ефективно правно средство за защита, което е в съответствие с изискванията, предвидени в решението на съда.
- 69 През 2012 г. ЕСПЧ в пункт 85 от решение по делото „Бисер Костов срещу България“ отново отбелязва, че процедурата по чл.239а (отм.) от стария НПК, създаден със ЗИД, ДВ, бр.50/2003 г., с който за първи път беше уредено разглеждането на делото в съда по искане на обвиняемия, е единственото средство за защита, което може да се счита за ефективно по отношение на жалби относно прекомерната продължителност на наказателното производство. ЕСПЧ допълва, че в конкретния случай процедурата по чл.239а от НПК „довежда до незабавно прекратяване на непълноценно разследване, белязано от упорития отказ на прокурора да отговори на съображенията, изразени нееднократно от съдилищата“. С други думи, внасянето на делото в съда по искане на обвиняемия е резултат от нарушени права, а не е първопричина за нарушаването им.
- 70 Като резултат от тези две решения на ЕСПЧ, а и на други осъдителни решения на ЕСПЧ срещу България относно бавно правосъдие, през 2013 г. Глава XXVI от НПК е възстановена (нова глава, ДВ, бр.71/2013 г.), като текстовете са почти идентични с тези от 2006 г. Допълнен е чл.368 ал.1, като е посочено, че срокът, през който делото е било в съда или наказателното производство е спряно, не се включва в двугодишния срок. Увеличен е срокът по чл.369 ал.1 от два на три месеца. Отново е въведена възможността

въззивният съд да прекрати наказателното производство по реда на чл.334 т.4 от НПК, в случай че първоинстанционният съд не е упражнил правомощието си по чл.369 ал.4 от НПК.

- 71 В настоящия казус обвиняемата ДМ е инициирала на 31.08.2015 г. процедурата за разглеждане на делото ѝ в съда, като по това време актуалната редакция на Глава XXVI от НПК е била редакцията от 2013 г. По този повод съдът е счел, че са налице основанията, предвидени в чл.368 ал.1 от НПК, и е предоставил тримесечен срок на прокуратурата да внесе обвинителен акт в съда. Прокуратурата го е направила, но съдът е констатирал, че са допуснати съществени нарушения на процесуалните правила в хода на предварителното производство, поради което по реда на чл.369 ал.3 от действащия НПК е дал последен едномесечен срок на прокуратурата да отстрани тези нарушения. В дадения срок, ако прокуратурата не отстрани нарушенията или допусне нови, наказателното производство спрямо подсъдимата ДМ задължително трябва да бъде прекратено по реда на чл.369 ал.4 от НПК, дори без да има искания в тази насока от страните по делото.
- 72 В рамките на така определения едномесечен срок, на 22.03.2016 г. прокуратурата внася в съда нов обвинителен акт. Най-спорният въпрос, който възниква, е дали този обвинителен акт отговаря на изискванията на чл.246 от НПК да формулира ясно и точно обвинение, така че обвиняемите да го разберат, да могат да организират ефективно своята защита и да ангажират съответните доказателства. Този въпрос се обсъжда в съдебни заседания по делото, проведени на 25.05.2016 г. и на 27.06.2016 г., по молба на подсъдимата ДМ, като защитниците на подсъдимата посочват пороци на обвинителния акт, които според тях са налице и настояват наказателното производство спрямо нея да бъде прекратено на основание чл.369 ал.4 предл.3 от действащия тогава НПК, към 2016 г. Съдът обаче не възприема тези доводи, намира, че не са налице съществени отстраними процесуални нарушения и отказва да прекрати наказателното производство спрямо подсъдимата ДМ.
- 73 Според разпоредбите на НПК се предвижда, че на самостоятелно обжалване и протестиране пред въззивната инстанция подлежат актовете на съда, с които се прекратява наказателното производство, но не и тези, с които се отказва това да бъде направено. Тези актове подлежат на инстанционна проверка, но заедно с постановената от първоинстанционния съд присъда. Поради тези причини на този етап от наказателното производство са изчерпани възможностите за правна защита в рамките на първоинстанционното съдебно производство по НОХД № 813/2016 г., на възникналото по чл.369 ал.4 предл.3 от НПК право за цялостно прекратяване на наказателното производство спрямо подс. ДМ.
- 74 Съобразно действащия към този момент НПК (чл.334 т.4), когато първоинстанционният съд не е упражнил правомощията си по чл.369 ал.4 от

НПК, съществува възможност за защита на това възникнало право, а именно при въззивната проверка на присъдата. Ако второинстанционният съд констатира, че действително са допуснати нарушения на процесуалните правила в хода на досъдебното производство, включително при изготвянето на обвинителния акт, то той следва да отмени присъдата и на основание чл.334 т.4 предл.2 да прекрати наказателното производство по реда на чл.369 ал.4 от действащия НПК. Това правомощие на въззивната инстанция създава правна сигурност и предвидимост за субектите, за които е възникнало правото по чл.369 ал.4 от НПК. От друга страна, това правомощие на второинстанционния съд показва, че по принцип производството по Глава XXVI от НПК не се прекратява с внасянето на обвинителния акт в съда.

- 75 Поради това, иницирираното на 31.08.2015 г. от подсъдимата ДМ производство по Глава XXVI от НПК е висящо до окончателното приключване на наказателното производство спрямо нея, включително и към настоящия момент. След като първоинстанционният съд отказ[в]а да прекрати наказателното производство спрямо нея, то към 27.06.2016 г. единствената възможност за защита на това право на подсъдимата ДМ е била тя да поиска въззивният съд да го стори, но едва след като първоинстанционният съд постанови присъдата си.
- 76 Междувременно, на 05.11.2017 г., докато съдът разглежда НОХД № 813/2016 г., влизат в сила законодателни изменения на Глава XXVI от НПК. Те премахват прилагания до този момент институт за разглеждане на делото в съда по искане на обвиняемия. За разлика от предходната отмяна на XXVI от НПК, този път не е предвидена преходна разпоредба за висящите производства по Глава XXVI от НПК, какъвто е случаят и с подсъдимата ДМ. Въвежда се изцяло различен механизъм, с който се цели ускоряване на досъдебното и съдебното производство, но без компенсаторна функция в случай, че мерките за ускоряване не дадат резултат. На практика е премахната възможността за прекратяване на наказателното производство при прекомерна продължителност на досъдебното производство и при допуснати многократни съществени отстраними нарушения на процесуалните правила.
- 77 Делото в СпНС приключва след повече от 3 години и половина първоинстанционно съдебно производство – образувано е на 23.03.2016 г., приключило с постановена присъда на 19.11.2019 г. Съдът постановява осъдителна присъда спрямо подсъдимата ДМ, но впоследствие на 09.11.2020 г. второинстанционният съд – АСпНС, отменя тази присъда, именно поради допуснати нарушения при изготвянето на обвинителния акт от 22.03.2016 г. и несъответствието му с изискванията на чл.246 от НПК. Въззивният съд посочва, че голяма част от възраженията на защитниците, направени в съдебно заседание пред първата инстанция, са останали без адекватен отговор. Наказателното производство спрямо подсъдимата ДМ обаче не е прекратено, доколкото въззивният съд в действащия НПК не разполага с правомощието по чл.334 т.4 предл.2 от НПК.

- 78 При така описаното развитие на делото и с оглед влязлото в сила решение на въззивния съд, следва по безспорен начин, че считано от 22.03.2016 г. са били налице предвидените в чл.369 ал.4 предл.3 от НПК, действащ към момента, предпоставки относно повдигнатите и предявени обвинения спрямо подсъдимата ДМ. Ако първоинстанционният съд беше приложил този текст на закона правилно, то наказателното производство спрямо подсъдимата ДМ трябваше да бъде прекратено още през 2016г. Но поради погрешната преценка на контролно-решаващия орган (съдебния състав на СпНС, разгледал НОХД № 813/2016 г.), че в рамките на досъдебното производство не е допуснато отстранимо съществено нарушение на процесуалните правила, наказателното производство спрямо подсъдимата ДМ продължава и към настоящия момент е с обща продължителност около 10 години.
- 79 Конституционният съд на Република България е имал възможност да се произнесе в свое Решение № 8/12.05.1999 г. по КД № 4/1999 г., че „...разпоредбата, съгласно която се прекратяват висящите производства ... , противоречи на изискванията на правовата държава за зачитане на придобити права, за правна сигурност и предвидимост“. В конкретния случай липсва изрична разпоредба в НПК, с която се прекратяват висящите производства по Глава XXVI в предходната ѝ редакция, но това следва поради липсата на преходна разпоредба, уреждаща техния статут.
- 80 В друго свое решение КС на РБ отбелязва, че се нарушава забраната за обратно действие на закона, когато в резултат на новата правна преценка на последиците от едно възникнало, макар и при различна правна уредба, право се стига до отмяна на права, или когато за заварените случаи ще последват неблагоприятни последици (Решение № 12/11.11.2010 г. на Конституционния съд на Република България по КД № 15/2010 г.). Конституционно недопустимо, с оглед принципа на правовата държава, е законодателят впоследствие да налага неблагоприятни последици за правните субекти, които са придобили права и са действали в съответствие със съществуващата нормативна уредба.
- 81 Това виждане на Конституционния съд намира приложение в настоящия случай именно поради съществените разлики в нормите на Глава XXVI от НПК преди и след 05.11.2017 г. Към 22.03.2016 г. при действието на старата нормативна уредба за подсъдимата ДМ е възникнало правото наказателното производство спрямо нея да бъде прекратено на основание чл.369 ал.4 от НПК, и същата четирикратно е пожелала да се възползва от това си право. Без значение за реализирането на това право е обстоятелството, че поради съдебна грешка възникването му е установено почти пет години по-късно при действието на друг закон, който не урежда т.нар. заварени случаи и в този смисъл създава неблагоприятни последици за тях. Последното, както вече се посочи, е в противоречие с действащите конституционни принципи на Република България.

- 82 Глава XXVI от НПК, в редакцията си от 2013 г., се е прилагала за всички престъпления по българския Наказателен кодекс, с изключение на тежките умишлени, с които е причинена смърт. В този смисъл, чл.368 и чл.369 от НПК са били относими и за деяния, които попадат в приложното поле на Рамково решение 2008/841/ПВР на Съвета от 24.10.2008 г. относно борбата с организираната престъпност, в частност - участие в ОПГ по смисъла на чл.321 ал.3, вр.ал.2 от НК и съответните вторични престъпления.
- 83 Посочените норми от националния закон – НПК, действал до 05.11.2017 г., изм. ДВ, бр.63 от 2017 г., имплементират предоставената на държавите членки възможност по чл.4 от Рамково решение 2008/841/ПВР на нарушителя, когато става дума за престъпления, свързани с ОПГ, да не бъде наложено наказание при определени обстоятелства, в случая бездействие на разследващите органи или допуснати съществени нарушения на процесуалните правила в хода на предварителното производство.
- 84 Глава XXVI от НПК е инструмент за ефективна правна защита по смисъла на чл.19 ал.1 изр.3 от ДЕС, доколкото гарантира правото на обвиняемите делото им да бъде гледано справедливо и публично в разумен срок от съд по смисъла на чл.47 от Хартата за основните права на ЕС.
- 85 Настоящата редакция на Глава XXVI от НПК (чл.368 и чл.369 от НПК), с която се изменят съществено нормите от предходната глава, без да е включена преходна разпоредба за висящите производства, инициирани по време на действие на стария ред, и с която на практика се отменя възможността обвиняемо лице да се възползва от придобитото право наказателното производство спрямо него да бъде прекратено, противоречи на правото на ЕС.
- 86 Това противоречие се изразява в това, че противоречи на чл.4 от Рамково решение 2008/841/ПВР, доколкото пречи за прилагането на мерки в Република България като член на ЕС, гарантиращи, че при определени обстоятелства на нарушителя, когато става дума за деяния, свързани с организирана престъпност, може да не бъде наложено наказание, след като такива мерки вече са били въведени и обвиняеми са придобили правото да се възползват от тях.
- 87 Противоречието е в смисъл, че противоречи и на чл.19 ал.1 изр.3 от ДЕС, доколкото отнема предоставената възможност за правна защита на лицата, привлечени като обвиняеми за престъпления, посочени в Рамково решение 2008/841/ПВР, за това делото им да бъде решено в разумен срок.
- 88 Противоречието обхваща и това, че противоречи на чл.52, вр. чл.47 от Хартата за основните права на ЕС, доколкото ограничава приложението на ефективно правно средство за защита, предоставено от национален закон при имплементиране на европейско рамково решение и следствие от

множество осъдителни решения в ЕСПЧ, като по този начин поставя под съмнение справедливостта на цялото наказателно производство.

- 89 В този смисъл е необходимо да се отправи преюдициално запитване до СЕС дали посочените по-горе разпоредби от правото на ЕС трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба като тази в Глава XXVI от НПК, изменена с ДВ, бр.63/2017 г., в сила от 05.11.2017 г., с която се отменя правото на обвиняемо лице наказателното производство спрямо него да бъде прекратено, при условие че това право е възникнало по време на действието на закон, който е предвиждал такава възможност, но поради съдебна грешка е установено след отмяната на този закон.
- 90 Ако се приеме тази теза, възниква въпросът какви биха били ефективните правни средства за защита на такова обвиняемо лице по смисъла на чл.47 от Хартата за основните права на Европейския съюз и в частност дали националният съд, позовавайки се на правото на Съюза, може да прекрати наказателното производство спрямо такова лице като единствена и най-справедлива форма на компенсация за процесуалния развой на делото.

По изложените съображения Сливенският окръжен съд намира, че правилното решаване на спора, повдигнат с внесения обвинителния акт от прокурора и образуване на наказателното производство пред ОС Сливен, изисква отговор на въпроса дали посочените по-горе разпоредби от правото на ЕС трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба като тази в Глава XXVI от НПК, изменена с ДВ, бр.63/2017г., в сила от 05.11.2017 г., с която се отменя правото на обвиняемо лице наказателното производство спрямо него да бъде прекратено, при условие че това право е възникнало по време на действието на закон, който е предвиждал такава възможност, но поради съдебна грешка е установено след отмяната на този закон, както и какви биха били ефективните правни средства за защита на такова обвиняемо лице по смисъла на чл.47 от Хартата за основните права на Европейския съюз и в частност дали националният съд, позовавайки се на правото на Съюза, може да прекрати наказателното производство спрямо такова лице като единствена и най-справедлива форма на компенсация за процесуалния развой на делото.

[OMISSIS].

Ето защо, Сливенски окръжен съд

ОПРЕДЕЛИ:

ОТПРАВЯ ПРЕЮДИЦИАЛНО ЗАПИТВАНЕ ДО СЪДА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ на основание чл.267 ал.2 от ДФЕС със следните въпроси:

1. Чл.52, вр. чл.47 от Хартата за основните права на Европейския съюз, чл.4 от Рамково решение 2008/841/ПВР на Съвета от 24.10.2008 г. относно

борбата с организираната престъпност и чл.19 т.1 изр. трето от Договора за Европейския съюз, когато се касае за наказателно дело относно деяния, попадащи в приложното поле на правото на ЕС, трябва [ли] да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба като тази в Глава XXVI от НПК, изменена с ДВ, бр.63/2017 г., в сила от 05.11.2017 г., с която се отменя правото на обвиняемо лице наказателното производство спрямо него да бъде прекратено, при условие че това право е възникнало по време на действието на закон, който е предвиждал такава възможност, но поради съдебна грешка е установено след отмяната на този закон?

2. Какви биха били ефективните правни средства за защита на такова обвиняемо лице по смисъла на чл.47 от Хартата за основните права на Европейския съюз и в частност следва ли националният съд да прекрати изцяло наказателното производство спрямо такова обвиняемо лице, при положение че предходен съдебен състав е пропуснал да го направи, макар да са били налице основанията за това съгласно действащия по това време национален закон?

[OMISSIS]